

Πύρρος (3ος αι. π.Χ.)

Βασιλιάς της Ηπείρου και μεγάλη στρατιωτική φυσιογνωμία (318-272 π.Χ.) των ελληνιστικών χρόνων. Διακρίθηκε στη μάχη της Ιψού. Το 296 π.Χ. κατάφερε με τη βοήθεια του Πτολεμαίου Σωτήρα να επανέλθει στο θρόνο της ηπείρου, απ' όπου είχε εκδιωχθεί μετά το θάνατο του πατέρα του. Λίγα χρόνια αργότερα (281 π.Χ.) δέχθηκε την πρόσκληση των κατοίκων του Τάραντα για βοήθεια και πήγε με το στρατό του στην Κάτω Ιταλία, όπου πολέμησε εναντίον των Ρωμαίων. Το 280 και 279 π.Χ. νίκησε τους Ρωμαίους στην Ηράκλεια και στο Άσκλο, όπου όμως, παρά τη νίκη, οι απώλειες στο στρατό του ήταν μεγάλες. Μετά την ήττα του στο Βενεβέντο το 275 π.Χ. αναγκάστηκε να επιστρέψει στην Ήπειρο.

Ο Πύρρος φιλοδόξησε να επεκτείνει το κράτος του στη Δύση, όπως ο Μέγας Αλέξανδρος στην Ανατολή. Το 275 π.Χ. στην προσπάθεια του να καταλάβει την Πελοπόννησο, σκοτώθηκε στο Άργος.

Αγία Θεοδώρα (13ος αι. μ.Χ.)

Η Αγία Θεοδώρα ήταν κόρη το σεβαστοκράτορα Ιωάννη Πετραλείφα και σύζυγος του δεσπότη του κράτους της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Δούκα Κομνηνού. Σημαντική προσωπικότητα του 13ου αι., έπαιξε ενεργό ρόλο στην πολιτική κατάσταση της Ηπείρου. Πρωτοστάτησε στις διαπραγματεύσεις για την ειρηνική συνύπαρξη του Δεσποτάτου της Ηπείρου με το βασίλειο της Νίκαιας, (όπου μεταφέρθηκε ο βυζαντινός αυτοκράτορας) την οποία επισκέφθηκε δύο φορές. Μετά το θάνατό του συζύγου της έγινε μοναχή και πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής της στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, η εκκλησία του οποίου σήμερα φέρει το όνομα της. Πεθαίνοντας ετάφη στη δυτική πλευρά του ναού. Για την αξιόλογη προσφορά της ανακηρύχθηκε αγία και πολιούχος της Άρτας και η μνήμη της γιορτάζεται στις 11 Μαρτίου.

Μάξιμος ο Γραικός

Ονομαζόταν Μιχαήλ Τριβώλης και γεννήθηκε στην Άρτα το 1470, όπου έμαθε τα πρώτα του

γράμματα. Λίγο αργότερα συνέχισε τις σπουδές στην βενετοκρατούμενη Κέρκυρα. Στη συνέχεια ταξίδεψε στην Ιταλία (1492-1506), όπου παρακολούθησε ευρύτερο κύκλο σπουδών, προσφέροντας παράλληλα τις υπηρεσίες του κοντά σε αξιόλογες προσωπικότητες που μελετούσαν κλασικούς συγγραφείς. Το 1506 εκάρη μοναχός στην Μονή Βατοπεδίου και πήρε το όνομα Μάξιμος. Η ευρύτερη μόρφωση και η γλωσσομάθειά του έγινε γνωστή και έξω από το Άγιο Όρος και λίγα χρόνια αργότερα ο τσάρος της Ρωσίας Βασίλειος Γ΄ τον κάλεσε στη Μόσχα να αναλάβει τη μετάφραση των λειτουργικών βιβλίων.

Στη Μόσχα ο Μάξιμος έκανε ένα ανεκτίμητο μεταφραστικό, ερμηνευτικό και διορθωτικό έργο. Κατηγορήθηκε όμως από εχθρούς του και καταδικάστηκε σε ισόβια φυλάκιση. Το 1988 το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και το Πατριαρχείο Μόσχας τον ανακήρυξαν επίσημα άγιο. Θεωρείται ένας από τους διαφωτιστές του ρωσικού λαού, η επίδραση του οποίου υπήρξε μεγάλη στην πνευματική του εξέλιξη.

Νικόλαος Σκουφάς (1779-1819)

Ένας από τους ιδρυτές της Φιλικής Εταιρίας. Γεννήθηκε το 1779 στο Κομπότι της Άρτας. Ασχολείτο με το εμπόριο, αλλά αναγκάστηκε να εκπατριστεί στην Οδυσσό της Ρωσίας. Εκεί γνωρίστηκε το 1813 με τον Αθ. Τσακάλωφ, που καταγόταν από τα Ιωάννινα και από κοινού συνέλαβαν την ιδέα της ίδρυσης της "Εταιρίας των Φιλικών", την οποία ίδρυσαν το 1814 μαζί με τον Εμ. Ξάνθο. Ο Ν. Σκουφάς πέθανε στη Μόσχα το 1819.

Μακρυγιάννης (1794-1864)

Στρατηγός της Επανάστασης του 1821. Γεννήθηκε κοντά στο Λιδωρίκι, έζησε όμως στην Άρτα αρκετά χρόνια στο σπίτι του άρχοντα Αθ. Λοιδωρική, όπου έμαθε τα πρώτα γράμματα. Εδώ μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και αργότερα φυλακίστηκε στη φυλακή του Κάστρου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Ένας από τους σπουδαιότερους αρχιστράτηγους της Ελληνικής Επανάστασης που έδρασε

στην περιοχή των Αγράφων και της Ευρυτανίας και γενικότερα της Στερεάς, ήταν και ο Γεώργιος Καραϊσκάκης (1782-1827). Γεννήθηκε στην Σκουληκαριά Άρτας, στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου, όπου αριστερά του καθολικού της Μονής διακρίνεται το κελί της γεννήσεως του. Η μητέρα του ήταν ανιψιά του περίφημου κλεφταρματολού της Άρτας Γώγου Μπακόλα. Πατέρας του θεωρείται ο γνωστός αρματολός Καραϊσκος. Από μικρός, έρμαιο της τύχης, έζησε μια ζωή γεμάτη στερήσεις και κακομοιριά, γι' αυτό έγινε δύστροπος και καβγατζής, ατίθασος και νευρικός. Δεν υπολόγιζε κανέναν και έκανε πάντα ό,τι ήθελε. Τα πρώτα του νεανικά χρόνια τα πέρασε στα Τζουμέρκα και στα Άγραφα γιδοβοσκός, λεύτερος, μακριά από τη φοβέρα του Τούρκου.